

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-1

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design s.r.o.

Software
Software

Adobe InDesign CS6

Fotografie na obálce
Cover Photography

Hostěradice, okr. Znojmo. Sestava nádob s kremací ze žárového hrobu
kultury zvoncovitých pohárů. (viz obr. 10 na str. 59)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2014
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Literatura

Menoušková, D. 2013: *Buchlovice – Na křížku*. Rkp. nálezové zprávy 810/13. Uloženo: Archiv archeologického oddělení Slováckého muzea v Uherském Hradišti.

Salaš, M. 2014: Nález bronzového nože od Buchlovice, okr. Uherské Hradiště. *Slovácko* 2013, 55 [v tisku].

Resumé

Buchlovice (Bez. Uherské Hradiště) „Na křížku“. Mittlere Bronzezeit. Einzelfund. Detektorprospektion.

DRNOVICE (OKR. VYŠKOV)

Nový Dombas. Střední doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Poloha lokality je na ZM ČR 1:10 000, mapový list 24-41-15, vymezena bodem 173:85 (Z:J).

Na rozsáhlé ploše (Nový Dombas) pro výstavbu rodinných domů prováděla dodavatelská firma práce na inženýrských sítích a příjezdové komunikaci. Během těchto prací byly odkryty 3 archeologické objekty. Ve dvou případech šlo o menší sídlištní jámy patřící kultuře mohylové. Třetí, oválná jáma s plochým dnem náležející téže kultuře, obsahovala velké množství keramických zlomků, z nichž se v laboratoři podařilo rekonstruovat několik zajímavých keramických tvarů.

Blanka Mikulková

Resumé

Drnovice (Bez. Vyškov). Bronzezeit. Velaticer Phase. Siedlung. Rettungsgrabung.

DRŽOVICE NA MORAVĚ (OKR. PROSTĚJOV)

„U hřbitova“ („Díly odvahoviční“). Pozdní doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu měsíce října 2013 proběhly zemní práce související s výstavbou sídla firmy Agroslužby Nedbal v poloze „U hřbitova“, která je širší součástí polní trati „Díly odvahoviční“, k. ú. Držovice na Moravě, okr. Prostějov; v těsném sousedství výrobního areálu společnosti NEKR, při jehož výstavbě bylo odkryto nepřehledné množství archeologických situací mnohdy nadregionálního významu (přehledně cf.

Čižmář, Šmíd 1999; Čižmář, Geislerová, Unger 2000 eds., 211–212; aj.). Skryvkou dotčená plocha vlastního areálu byla již dříve značně devastována - sloužila patrně jako technické zázemí v době budování blízkého mostu a rychlostní komunikace R46 směřující od Prostějova k Olomouci. Liniový výkop určený k pokládce kanalizace však protnul západní část drobného návrší dnešního držovického hřbitova a poskytl tak na dvě desítky archeologických objektů (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-08, linie mezi body o souřadnicích 71:217 a 65 mm od Z a 211 mm od J sekční čáry). Ty náležely nejmladšímu úseku kultury s moravskou malovanou keramikou, kultuře nálevkovitých pohárů, „smíšenému kulturnímu horizontu“ přelomu mladšího a pozdního eneolitu (cf. oddíl „Eneolit“) a v neposlední řadě i slezskému úseku kultury lužických popelnicových polí. Pozdní době bronzové můžeme přiřadit dva sídlištní objekty poskytující především početnější soubory zlomků keramiky.

Pavel Fojtík

Literatura

Čižmář, M., Geislerová, K., Unger, J. (eds.) 2000: *Výzkumy – Ausgrabungen 1993–1998*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Čižmář, Z., Šmíd, M. 1999: Prostějov - Držovice (okr. Prostějov), „U hřbitova“, výzkum 1998. *Přehled výzkumů* 40 (1997–1998), 218–219, 247, 276, 369–370.

Resumé

Držovice na Moravě (Bez. Prostějov). Flur „U hřbitova“ („Díly odvahoviční“). Spätbronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

DUBICKO (OKR. ŠUMPERK)

Za kostelem. Parc č. 330/1, 332/9, 340/6. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum. VM Šumperk, přír. č. 37/2013.

Jedná se o polykulturní sídlištní lokalitu (zapsanou v SAS pod č. 14-43-10/1), známou již od 20. let 20. století, doloženy jsou nálezy z období mladého paleolitu, neolitu, kultury lužických popelnicových polí a středověku. Naleziště se nachází na polích na JV okraji obce, které zde mají mírný zhruba jihozápadní sklon nad drobnou místní vodotečí. Koordináty: ZM 1:10000 14-43-10, 260:183, 265:186, 275:172, 265:168.

VM Šumperk na lokalitě v letech 2010-2011 realizovalo plošný záchranný archeologický výzkum, vyvo-

laný stavbou nové ulice a 4 rodinných domů (stavební obvod Na Tvrzi), (Halama 2012). V únoru až červenci r. 2013 postupně proběhly další archeologické záchranné práce na parc. č. 332/9 (stavba bazénu, sklípku a sesvahování pozemku – VM Šumperk), č. 340/6 (stavba rodinného domu – VM Šumperk) a č. 330/1 (stavba rod. domu – Archaia Olomouc, T. Zeman).

V průběhu r. 2013 byly prozkoumány sídlištní objekty č. 145-192 (číslování objektů od zahájení výzkumů na lokalitě v r. 2010) – většina je datována do lužické kultury, ovšem několik objektů spadá do kultury s lineární keramikou (viz Neolit – v tomto svazku). Z různých sídlištních jam lze typově určit jako jámy zásobního charakteru, kúlové jamky, pec či výrobní objekt a snad i zahloubenou chatu. Vyzvednuto bylo množství keramického materiálu, mazanice, zrnotěrka, štípaná industrie a bronz. slitek (z detektorové prospekce orniční vrstvy v okolí výzkumu).

V několika objektech se zachovaly zvířecí kosti, zuby a archeobotanický materiál – uhlíky a rostlinné makrozbytky. Analýzy nyní provádí Regionální centrum pokročilých technologií a materiálů při Univerzitě Palackého v Olomouci. Uhlíky ze dvou objektů budou předmětem C14 datace.

Jakub Halama

Literatura

Halama, J. 2012: Dubicko (okr. Šumperk). Za kostelem. *Přehled výzkumů* 53(1), 162–163.

Resumé

Dubicko (Bez. Šumperk). Za kostelem, Parz. Nr. 330/1, 332/9, 340/6. Spätbronzezeit – Lausitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung. VM Šumperk, Zuwachs. Nr. 37/2013.

HRABOVÁ (OKR. ŠUMPERK)

„Luh“. KLPP. Sídliště. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

V souvislosti s budováním nové ulice 15 rodinných domků byl od dubna do září 2013 prováděn záchranný archeologický výzkum společností Archaia Olomouc, o.p.s. Stavební akce se týkala komunikace, inženýrských sítí a 6 parcel rodinných domů. Na terénní části výzkumu participovalo také Vlastivědné muzeum v Šumperku (J. Halama). Jedná se o polní trať Luh (Pod Hojgrovy) na jižním okraji intravilánu obce Hrabová, na pozvolném k JZ obráceném svahu na levém břehu Hrabovského potoka, v nadmořské výšce 269–278 m.

Výzkumem byla v horní partii svahu odkryta část dosud neznámého polykulturního sídliště z doby popelnicových polí a laténu, které pokračuje rozptýlenou zástavbou se splachy kulturní vrstvy také po svahu dolů (obr. 6, 7). Dosavadní zjištěná délka osídlené plochy tak dosahuje 149 m. Pod ornicí byla zachycena světle šedá kulturní vrstva s početnými nálezy keramiky, mazanice i kamenných nástrojů, která byla odebírána ve čtvercové síti ruční skrývkou. Nálezy reprezentují převážně lužickou fázi KLPP – hrubé hrncovité nebo vázovité tvary zdobené plastickými lištami s prstovými důlky nebo rytými liniemi, příp. dvouúhelné amfory. Na úrovni podloží se vyrýsovalo 27 zahloubených sídlištních objektů. Většinou se jedná o mělké kruhové nebo oválné odpadní jámy (o průměru kolem 1 m), mísovitého, vanovitého nebo kotlovitého průřezu a menší kúlové nebo sloupové jámy. Jejich inventář nebyl příliš bohatý, tvořila jej především keramika. Jediným kovovým artefaktem je zlomek bronzové jehlice bez hlavičky, ojediněle se objevily také kamenné brousky a fragmenty zrnotěrek. Na parcele č. 1620/6 byla prozkoumána také jednoduchá oválná jámová pec, původně s nadzemní hliněnou kopulí s množstvím nálezů keramiky a mazanice. Jižní stranu sídliště ohraničoval úzký, mělký žlábek (dokumentovaná délka 10 m, šířka 0,5–0,7 m, hloubka 30 cm), vně něhož se již žádné sídlištní objekty nenacházely. Sídliště lze předběžně datovat do lužické fáze KLPP, v menší míře se však objevují také keramické fragmenty slezské fáze KLPP.

Nově zjištěné sídliště KLPP v Hrabové potvrzuje starší náznaky existence osady na katastru obce (Nekvasil 1963, 19) a řadí se do husté sídlištní sítě na obou březích podél toku řeky Moravy v Mohelnické brázdě.

Na parc. č. 1620/3 byla kromě jednoho sídlištního objektu prozkoumána také část žárového pohřebiště KLPP (obr. 8). Hroby nebyly čitelné půdorysně ve sprašovém podloží. Teprve po vybagrování rýh základů garáže se vyrýsovalo na ploše 14 x 2 m celkem 11 žárových hrobů ležících ve víceméně pravidelné řadě ve směru V–Z. Jedná se o severní okraj pohřebiště, jehož hlavní část pokračuje směrem mimo zkoumanou plochu. Hroby se nacházejí poměrně mělce (zhruba 30–40 cm pod ornicí), zahloubené do podloží, čemuž odpovídá také míra jejich zachovalosti. Pouze 5 hrobů obsahovalo žárový pohřeb, ostatní představují torza původních hrobů, projevující se shluky střepů keramiky. Ve výbavě hrobů se nenašly žádné bronzové předměty ani ozdoby, ale výhradně jen keramické nádoby. Nejbohatší hrob H 801 obsahoval velkou amforu – urnu s kremací překrytou obrácenou mísou a dalších 8 keramických nádob jako milodary (obr. 9). Spálené kůstky byly nasypány také do šálku s uchem a hrubší misky. Jedna z menších amforek byla překryta obráceným šálkem s uchem. Podle předběžné antropologické analýzy (A. Dofko-